

TRANSILVANIA

FŌIA ASOCIAŢIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ŞI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

Nrulŭ 11. SIBIIŪ, 15 NOVEMBRE 1894. Anulŭ XXV.

FUNDAŢIUNEA IOANŪ OTTETELEŞANŪ.

(Disertaŷiune cetită de *Zacharia Boiu* în adunarea generală dela Sebeşŭ a Asociaŷiunii transilvane, la 14/26 Augustŭ 1894).

Timpurŭ mari producŭ ómenŭ mari, este unŭ adevărŭ, ce ni-lŭ spune filosofia istoriei omenimei. Şi altŭ adevărŭ, ce ni-lŭ presentă totŭ acestă filosofŭ experimentală, este, că ómenŭ mari facŭ timpurŭ mari.

Cea dintăiŭ se esplică din împregiurarea, că ideile sublime, pronunŷate de unŭ omŭ providenŷialŭ, îndémnă, chiamă, ba provócă şi chiarŭ răpescŭ mulŷime de alŷii, a le studia, a şi-le apropria, a le transpune din abstractŭ în concretŭ, din teoriă în pracsă. Ear când o mulŷime de puteri întrunite *intr'ună* spiritŭ, însufleŷite de *una* voinŷă. lucréză în *una* direcŷiune, spre a ajunge la *una* ŷintă, atunci consoŷii toŷi împreună lucră în viuă emulare, şi obvine casulŭ alŭ doilea, că ómenŭ mari facŭ timpurŭ mari. Causă e, că atunci grijile şi anxietăŷile cele micŭ ale vieŷei de tóte ŷilele recedŭ pentru unŭ timpŭ, şi pe scena vieŷii aparŭ ideile cele mari, cari imprimă timpulŭ caracterulŭ lorŭ.

Astfelŭ timpurile mari une-orŭ sunt cauza, alte orŭ efectulŭ ideilorŭ ómenilorŭ mari, cari odată procedŭ, altădata urméză acelorŭ timpurŭ; dar mai de multe orŭ timpurile mari şi ómenii mari lucréză ca factorŭ puternicii în modŭ reciprocŭ unulŭ asupra celuilaltŭ, şi ambiŭ împreună.

Mari timpurŭ, fără îndoială, a percursŭ şi poporulŭ nostru românŭ, cu deosebire în jumétatea a doua a secolului pre-

sentă. Desființarea jobăgiei dincóce, și a clăcei și boierescului și celorlalte servituți de felul acesta dincolo de Carpați, deșteptarea simțământului și a conștiinței naționale, „egala îndreptățire“, acolo a claselor societății, aici a popórelor statului nostru polietnic și poliglot, au fost primele produse ale acestui period.

Nu este aici locul, a descrie cu viile colori, ce merită, aceste și alte mari evenimente ale vieții publice, cari aparțin istoriei poporului nostru; precum dincolo de Carpați: unirea principatelor române Moldova și Muntenia, alegerea unui principe comun, crearea unei constituțiuni pe bazele cele largi ale libertății, egalității și frățietății, apoi alegerea unui domnitor din dinastia străină, încordările gigantice pentru recăștigarea independenței, luptele cele gloriose de pe câmpiile Bulgariei, și ca coróna tuturor acestor lupte și jertfe independența și regatul român, încungiurate de gloriola grației divine și a fericirii poporului. Ear dincóce luptele dela mijlocul acestui secol și urmările acelora până astăzi.

De asemenea trece preste cadrele acestui cuvânt, a desemna chipurile atător glorioși bărbați ai acestui period, cari prin studii aprofundate asupra istoriei, prin cuvinte însuflețite, prin fapte înalte au știut căștiga poporului lor cunoscința de sine, ear în afară i-au știut căștiga simpatia și sprijinul popórelor mai înaintate, și prin activitate salutară pe toate terenele vieții publice au știut pregăti poporului lor o sörte mai bună, folosindü timpul cel mare, în care au trăitü, și făcându-lü mare și pentru poporul lor.

În urmarea celor de mai sus me mărginesc aici pe lângă doue momente ale vieții noastre publice din acest period, ambe de mare însemnătate, ambe chiămate a rădica un popor din tréptă în tréptă în calea progresului, ambe menite a-lü duce spre starea aceea a perfecțiunii etice, carea credința și știința, în frumoasă concordanță, o numesc apro-

piarea de Dumneșeu. Aceste două momente sunt: *activitatea culturală și cea filantropică* a poporului nostru.

Deșteptatū odată a se cunoșce pe sine, poporul românū face pe amēndoue aceste terene progrese fōrte însemnate, ba chiarū surprindētore: și între împregiurārī mai favorabile aici în patria nōstră, acelea ar fi neasemēnatū și mai mari. Literatura romānă ia unū avētū necunoscutū până acum, și poetulū ei moldoveanū cāștigă la apusulū Europei cununa de laurī, ce i o pune pe frunte „Cānteculū gintei latine“. Șciința face progrese pe tōte terenele, și sēmēnța aruncatā de primīi ei învățacei rēsare în tōte părțile, unde rēsună limba romānă. Mii de școle elementare deschide poporul nostru în acestū periodū de câte-va decenii, Țeci de școle medii rēsaru ca din pāmētū în tōte Ținuturīle locuite de dēnsulū; și doue universitāți în capitalele Romāniei completēzā și încoronēzā mārēta zidire a instrucțiunei și șciinței.

Mulțime de reuniuni: agricole, economice, industriale, comerciale, artistice, cu unū cuvētū culturale, se înființēzā neconținutū; ba dintre acestea una, a *cooperatorilorū romāni*, prin o fericitā coincidență, serbēzā chiarū astādī, deodatā cu noi cei de pe malurile Sebeșului, pe malurile Dimboviței deschiderea primei sale Esposițiunii industriale *). Femeile romāne lucrēzā, în nobilā emulațiune cu bărbații, pentru promovarea culturēi poporului lorū, și cu deosebire pentru educațiunea și instrucțiunea tinerīmei femeesci. Asociațiunea transilvanā, ce ne intrunesce astādī aici; cea dela Aradū, cea din Bucovina urmēzā în scurte intervalurī una după alta, și preste tōte se avētā în fine ilustra Academiā Romānă, careā la 1891 a sērbatū iubileulū sēu de 25 ani, carea în anulū espiratū a chiāmatū în fruntea sa pe regretatulū președinte alū Asociațiunei nōstre, George Barițiu, ear în anulū

*) Precum se șcie, aceea s'a amānatū apoi pe 29 Augustū a. c.

presentă a priimită în sinul seă pe onorabilul președinte actuală ală acestei Asociațiuni.

Și totă asemenea s'a manifestat în modul celă mai laudabilă și *filantropia* poporului nostru; ba ca ună fructă ală creștinismului, ea a premersă cu secolă nisuițeloră lui mai însemnate culturale. Era adecă o vechiă tradițiune în familiile nobile române, ca ele pentru eternisarea unui evenimentă familiară, de bucuriă oră de întristare, la principă pentru căștigarea oră perderea unei bătălii și altele, să rădicesă câte o biserică seă mânăstire; și istoria bisericescă ne spune, că acestă piă tradițiune era la totă poporulă „dela Nistru pân' la Tisa“, și precum în ținuturile răsăritene, așa și colo la Maramureșă ridică pe la anulă 1391 Balița Vodă și Dragă Meșteră o mânăstire cu chramulă S. Archangelă Michailă și o înzestră cu 7 sate. Mânăstirile și bisericile îndeobște erau împreunate cu ghirocomi, adecă asile pentru bătrâni neputincioși, cu spitale, cu ospetări, tôte gratuită pentru cei ce aveau lipsă de ele. Ear ce aventă puternică și binefăcătoră au luată aceste instituțiuni umanitare, o dovadă viuă sunt, între multe altele, spitalele Brancovenesci, cari ană de ană priimescă și adăpostescă cu tôte îngrijirile de lipsă câte 14000—15000 bolnavi din tôte nămurile de pe fața pământului, și tôte acestea „de pomană“, „întru numele Domnului“, adevărindă în faptă, *cum înțelege Românulă cuvântula Salvatoruluiă lumei despre iubirea deapropelui*.

Ambe aceste instituțiuni, cele culturale ca și cele filantropice, au căștigată poporulă nostru simpatia popóreloră străine; și ună erudită germană *) face României meritatulă elogiă, că nici o țeară din Europa nu se pôte asemăna în privința acestă cu regatulă română, unde instrucțiunea publică și filantropia sunt bunuri comune, cari se dau în dară tuturoră fără deosebire. „*România — dice — este țera, unde*

*) Bergner, Românien. Breslau 1887.

binefacerea și iubirea de oameni pare că și-a gătită locuința de predilecțiune“.

În adevăr, onorată adunare, mari timpuri acestea pentru poporul nostru și pe terenul cultural și filantropic, pe cari el în ultimile decenii poate areta progrese ca mai înainte în seculi. Să ne reamintim între bărbații de dincoace numai pe metropoliții Marele *Andrei*, blândul *Alexandru*, piosul *Ioan*, apoi pe *Emanuil Gojdu*, *Dimitrie Andronic*, *Ioan Olteanu*, *Vasilie Cocârță* și alții, cari aprópe tótă agonisita vieții lor au depus'o jertfă pe altarul culturii și al filantropiei. Se aruncăm apoi ochii preste munți, unde mitropolitul *Nifon*, apoi *Evangelie Zappa*, *Anastasiu* și *Ioan Fétu*, *Constantin Năsturelu-Herescu*, *Michail I. Obedenaru*, principesa *Alina Stirbei*, mai de curând *Vasile Adamashi*, episcopul *Melchisedec* și mulți alții, dau case și moșii, capitale de sute de mii și chiar de milioane, totu spre asemenea scopuri. Sum sigur, că amintindu-ne atâte mari fapte și nume, toți vom consimți cu poetul nostru predilect, care vedându înălțarea patriei sale, cânta plin de fericire, că și-a „vădutu visul cu ochi“. Căci în adevăr, după cuvântul Scripturii, mulți fii ai poporului nostru voru fi doritu să vedă ceea ce vedem noi cei de astăzi, și n'au vădutu; și se audă ceea ce auđim noi, și n'au auđitu.

O astfel de vedere și auđire este și *fundațiunea Ioan Otteteleșanu*, de care mi-am luat voie a deschide cuvântu în această onor. adunare, — fundațiune, carea în modu fericitu are să servescă și culturii, dar totdeodată și filantropiei neamului nostru. Și decă acestu cuvântu am premisu unu preludiu mai lungu, o am făcutu, pentru că acela l'amu cređutu de lipsă spre ilustrarea marilor timpuri, în cari și această generosă fundațiune a vădutu lumina ții; și probata D-V. bunăvoință speru că va scusa această excursiune prealabilă.

Ioan Otteteleșanu, boieru de familiă vechiă, căsătoritu cu *Elena* nasc. *Filipescu*, totu din familiă vechiă boierescă,

neavând următorii direcți, a dispus prin testamentul său olografic dela 19 Martiu 1876, ca după mórtea sa totă averea sa, mobilă și imobilă, se rămână soției sale spre usufructuare pentru totă viața, chiar și cu libertatea de a face transacțiuni, ear după încetarea ei din viață, întrégă averea „*va servi — ȳice — la facerea unui institutü de fete române, cărora li se va da o creștere și educație de bune mame de familie, fără pretenție sãu lucsu*“. Apoi dispune testatorul asupra prisosului, ce ar rămâne după împăcarea trebuințelor institutului, totü în favorulü elevelorü aceluia. Mai departe statorcesce, că la casü de a fi atacatü testamentulü ori din ce causă din partea rudeniilorü, sãu decã „ferescã Dumneȳeu“, ȳice, soția sa ar muri înaintea lui, atunci legatarü universalü alü averei are sã fiã dlü Ioanü *Kalinderu*, pe care ilü rögã, a îndeplinü cele dispuse de dënsulü, ear după dënsulü a institui altü legatarü totü în sensulü acesta. În fine cerëndü dela soția sa creștinescã iertare de totü ce-i va fi greșitü în lungul intervalü de viațuire între dënsü, o rögã sã economiseze bine averea și sã iee chiarü dënsa asupra-și înființarea stabilimentului doritü, luându-și întru ajutorü pe dnii Ioanü Cãmpineanü și Ioanü I. Kalinderu, pe cari îi institue „povëțuitorü“ ai ei.

Acesta pe scurtü cuprinsulü memorabilului testamentü, prin care nobilulü mecenatü lasã totă averea sa pentru o fundațiune, din carea sã se înființeze și sã se susținã unü institutü cu internatü pentru copile române.

La unü anü după facerea testamentului muri generosulü fundatorü, la 10 anü după dënsulü muri și vëduva, fundațiunea se realizã, scõla se înființã, și la 10 Octobre a. c. are a se deschide*).

Fericita inspirațiune a lui Ioanü Otteteleșauü, de a dona patria sa, ba nëmulü sãu cu o scõlã superiõrã de fete, care

*) S'a deschisü cu frumõsã solemnitate la 6 Octobre a. c. Autorulü.

cu timpul s' dea națiunei mame de familiă culte, harnice, económe modeste, bune și înțelepte; prevederile și dispozițiunile lui mature pentru asigurarea fundațiunei, înfocata lui iubire cătră patriă și națiune îi asigură pe vecie locu de onóre între venerabilii binefăcători ai acelora, și titlul de bărbat alu marelui timp, în care a trăit.

Dar pe lângă tóte nobilele intențiunii și înțeleptele precauțiuni, afacerea cea momentósă putea s' se întârzie și s' se deterioreze, ba chiar s' se zădărnicescă, decă prevedința nu da fondatorului soții și ajutorii devotați, cari după mórtea lui se continue și s' ducă în deplinire opera concepută de densuslă.

Și aci la locul primu trebuie s' punem pe nobila lui soțιά *Elena* născ. *Filipescu*. Acesta nu numai că nu eludă generósa idee a soțului s'eu, și nu numai nu imputină considerabila avere, basa fundațiunei, ci o p'estră cu credință, ba o crescú și înmulți, și în fine, ca o completare a operei soțului s'eu, dispuse a se clădi scóla dorită în castelul loru dela Măgurele, ba puse și temeiú la unu institutu filantropicu, destinatú îngrijirei pentru bătrâni neputincioși. Eată dar lângă unu mare bărbatú și o mare femeie, care consacră vieța sa carității creștinesci, și prin administrarea consciințióasă a r'emasului soțului s'eu contribuí fórté multú a se realiza câtú mai cur'endú stabilimentulú doritú. Prin aceste fapte nobile și acéstă vieța de modelú, *Elena Otteteleșanu*, reposată la 4 Decembre 1888, intră în corul venerabilelorú femeí, cari ca stele luminóse strălucescú pe cerulú istoriei poporului nostru. În corú cu *Mama lui Stefan*, carea fiului s'eu învinsú și r'ănitú nu-i deschide pórtă cetății, ci-lú îndréptă a innoi luptă:

„Merge și stringe óste, pentru ț'ără mori,

„Și-ți va fi morm'ntul coronatú cu flori!“

În corú cu *Dómna Despina*, carea cândú sleiseră puterile bănesci ale soțului s'eu *Neagoe Basarabú* la zidirea mo-

numentalei bisericii dela Argeşu, şi acela se sfătuia cu boerii ţerei să mai arunce dări pe popor, ca o prorocită inspirată de susu întră în sfatul ţerei şi dise cu blândeţe ângerescă: Măria Ta, dă pace poporului să-şi mânânce cu mulţemire pânea sa şi să-şi iubescă ţera sa; eată aici giuvaerele din zestrea mea, primesce-le şi isprăvesce cu ele casa lui Dumnezeu.

În coru cū „Fata dela Cozia“, „Ioana d'Arce“ a României, care când vede ôstea şovăindū, pune coifulu pe capū, şi despreţuindū mórtea, păşesce în fruntea ei, o duce înaintea şi câştigă bătălia. Cu *Dómna Bălaşa*, fundatórea spitaleloru Brancovenesci, în alu căroru parcū stă suava ei statuă, dar şi mai suava biserică, ce pórta numele ei, unū odorū alu capitalei României. Cu *Dómna Elena*, carea din caseta sa şi ale femeiloru din ţeră fundéză „Asilulū Elena“, şi cu *Regina-poetă Elisabeta*, carea-lū măresce şi-lū completéză, carea cu mâna sa ecsornéză biserică dela Argeşu, restaurată de augustulū său soţu, carea cu aceeaşi mână binecuvântată légă ranele soldaţiloru reînţorşi din rēsbelū, carea ca „mama ţerei spune copiiloru săi“ întruniţi în adunări erudite „Poveştile Peleşului“, în fine cu multe alte vrednice femei ale poporului nostru, pe care acum nu ajunge timpulū a le numi.

În corulū celū fericitū alū acestorū nobile femei, din trecutū şi din prezentū, vedemū acum şi onorămū şi pe Elena Otteteleşanū, démna soţiă a demnului soţu: ómeni mari ai timpulū mare.

Dar încă nu este completū tabloulū, care am încercatū a-lū desemna aici; ci avem se amintimū lângă cele de până aci încă doue stimabile nume. Unulū este alū fericitului Ioanū I. *Câmpineanū*, ear alū doilea alū preastimatului Ioanū Lazarū *Kalinderu*, ambi numiţi delegaţi ai fundatorului: cestū din urmă legatarū universalū, ţinutū numai a împlini întru tóte dorinţa şi voinţa lui din urmă. Amintimū cu laudă numele şi onorămū memoria celui dintăiū, unū distinsū fiitū alū unei distinse familii, care însē murindū în

flórea vieței, n'a ajunsă a vedé realizată dorința fundatorului, și zăbovimă la alú doilea, care în modulú celú mai onorificú a eșeutatú dispoșițiile lui testamentare.

Cu dreptú cuvântú đice meritatulú bărbatú în darea de sémă, ce a publicatú asupra fundațiunei, că Otteteleșanú a *conceputú* *ideea* institutului în cestiune și i-a datú esistență cu averea sa, ear dênsulú a *asigurat' o*, și astfelú privesce opulú ca unú rezultatú alú colaborărei lorú; căci în adevêrú colaboratorú alú lui Ioanú Otteteleșanú și alú Elenei Otteteleșanú a fostú Ioanú Kalinderu la activarea acestei fundațiunii și a stabilimentului culturalú-filantropicú, ce a rêsăritú dintr'ênsa.

Otteteleșanú, precum s'a amintitú, lasă tótă averea sa pentru înființarea și susținerea unei scóle de fete, dar pentru casulú de a fi atacatú testamentulú sêú, institue legatarú universalú a tótă averea sa, mobilă și imobilă, pe Ioanú Kalinderu, pe care 'lú rógă a îndepliní tóte dispoșițiile sale. Și în adevêrú, procesulú prevêđutú se începe; dar Kalinderu, supunêndu-se tuturorú greutățilorú, neplăcerilorú și chiar ofenselorú personale, ce i se facú, și avêndú neclintitú în vedere sfințenia testamentului și sublimitatea scopului, îlú pórtă cu tótă energia și perseveranța în cursú de 4 ani, și învingêndú tóte obstaculele, 'lú câștigă în tóte trei instanțele judecătorești; dar cu tóte acestea, ca sê nu fiă nemulțemire nici între rudeniile din partea soției fundatorului, cedéză acelora dé bună voiă suma de 100,000 lei.

Acum sarcinile, ce erau pe avere, sunt rădicate, procesulú câștigatú, tótă averea în mânilé legatarului: case, moșii, efecte de valóre se administreză de dênsulú corectú și consciințiosú, scóla se edifică și arangéză și acuși o veđi gata în tótă frumșeța, cu devisa „Honor et labor“ în fruntea sa. Legatarulú a scutitú fundațiunea culturală și filantropică chiar și de tacele de transscriere (mutațiune), și nimicú, nici unú filerú, după cum đice „nici o centimă“, nici din capitalú, nici din îmulțitele venituri nu ține pentru sine; și încă totú

i-se pare, că n'a făcutu destulă. Căci aducându-și aminte de nestatornicia vieței omenesci, și meditându a-și afla ună bună următoriu, vine la convingerea, precum ȳice însuși, „că nu se pôte afla altă corpă, care se oferă mai mari garanții morale, se aibă mai multă prestigiū și totdeodatū sē intrunescă mai multe lumini pentru buna conducere a unui aședământū de cultură națională, decâtū „Academia Română“. Ofere dar acesteia tôte drepturile sale, și aceea, autorisată de Regele, priimesce cu mulțemită înaltulū darū, ce i se face; și astăđl prin generositatea lui Ioanū Kalinderu întrégă averea fericiților Ioanū și Elena Otteteleșanū, de sinē înțelesū cu nobilulū ei obligământū, este în posesiunea Academiei Române, ear generosulū legatarū se declară prea mulțumitū cu onórea, ce i s'a făcutū, ca împreună cu colegii sēi academiciani V. A. Urechiă, Dimitrie Sturdza și Iacobū Negruzzi, se facă parte din comisiunea, ce a instituitū Academia pentru organisarea și supravegherea scólei.

Eată, onorată adunare, și alū treilea, carele împreună cu Ioanū și Elena Otteteleșanū, se pôte numi întemeiătorū alū fundațiunei, ce pórtă numele celui dintâiū dintre dēnșii! Unū alū treilea, de carele, fără a ofensa nobila modestiă, ce-lū caracteriséză, în aprețuirea profundei sale erudițiunii, a distinsēi sale pozițiunii oficiale, a nobilului sēu caracterū și a înaltelorū sale merite pentru țeră, domnitorū și poporū, vomū puté ȳice, fără a ne teme de contestare: Eată încă unū mare bărbatū alū marilorū tîmpuri, în carī viețuimū!

Acum cunóscemū *factorii* principali, carī aū conlucratū la înființarea și asigurarea acesteī mărețe fundațiunii; e timpulū, a cunóscē și însași *fundațiunea*, ca se vedemū, decă merită epitetulū, ce i l'amū datū.

Accea cuprinde :

1. Casa din Bucuresci, Calea Victoriei Nr. 49, cu grădină și totū ce aparține ei.
2. Moșia Măgurele cu castelulū, parculū și tôte dependentele ei.

3. Moșia „Fundul Chiseletu” din județul Ilfov.
4. Moșia Ottetelișu din județul Romnicul-Vâlcea.
5. Venitul averii de mai sus delă mórtea Elenei Otteteleșanu până la ziua predării ei la Academia Română.
6. Tótă averea mobilă rămasă din succesiunea Elenei Otteteleșanu, și
7. Ori ce avere mobilă, ce s'ar mai găsi, ca facându parte din patrimoniul Elenei Otteteleșanu.

Eată, onorată adunare, spre bunú auguriu, o casă, care după cuvântul lui Solomonú a zidit'o înțelepciunea și a întărit'o cu șapte stélpi, ca sub acopereméntulú ei se se póta adăposti ficele poporului nostru din neam în neam. Valórea materială a acestei fundațiunii, după prețuirea ce-í putem face astăzi, este de celú puținú *trei milioane lei*; ear valórea ei morală e neprețuită: *Ioanú și Elena Otteteleșanu, neavéndú copil, tótă moștenirea lorú o au restituitú mamei lorú, națiunei române.*

În fine cunoscéndú pomulú celú roditorú, se vedemú mai de-aprópe fructulú lui: *scóla de fetițe*. Ea, pe scurtú ȓisú, este castelulú și palatulú Otteteleșanu delă Măgurele lângă Bucuresci, adaptatú în scóla, o zidire mare și frumósă cu doue rădicături, situată în parculú celú mare și binecultivatú, ce o încungiurá, întocmitá după cele mai noue și mai bune modele, și provédutá cu tóte cele de lipsá, în fruntea tuturorú cu biserica sa, pétra cea din capulú unghiului a tótă zidirea. Spre bucuria nóstrá, la întocmirea ei a fostú consultată, între multe altele, și întocmirea scólei civile de fete a Asociațiunei nóstre din Sibiiú.

Planulú de învăméntú, conformatú legilorú scolare ale statului, a fostú compusú de profesorii Angelú Demetriescu și Georgiú Popa; profesori și profesóre sunt instituiți din cele mai bune puteri didactice. Cursulú este de patru ani, eventualú pe lângá unú cursú de pregătire seú de completare, de cincí ani; scóla era se se deschidá deja la 1 Oc-

tobre 1893, dar neputându-se termina toate preparativele, se va deschide cu 1 Octombrie 1894, și concursul pentru primirea elevilor s'a publicat deja prin toate foile noastre.

Astfel, fiind pace în țară, se vor deschide preste puține țile porțile unui nou templu al culturii noastre naționale, care va fi salutat cu bucurie de totă suflarea românească. Căci, deși încă nu dispunem de date pozitive, totuși după semne putem prevesti, că completându-se succesiv cursurile plănuite, nu mai puțin de 100 fetițe române sărace vor primi în acest așezământ an de an, cu totul gratuit, totă întreținerea și cea mai bună educație și instrucție. Ba spiritul iubirii creștinești a îndemnat pe fericitul fondator, a face încă un salutar pas înainte: ca un înțelept și bun părinte, el s'a cugetat chiar și la timpul, când fetițele vor avea să intre în viața practică, și a dispus, ca din prisoșurile anuale ale școlii să se formeze un fond, *din care elevele, când se căsătoresc, se primesc zestre de câte 200 galbini*. Nu mai mult, căci dor a se fi „bune mame de familie, fără pretensiă și lăcomie”; dar nici mai puțin, căci dor la o femeie română are să-i fi „casa casă și masa masă”.

Acosta este, onorată adunare, în liniamente generale, *fundatiunea Ioan Ottetelesan*, operă atât de nobilă în concepțiunea sa, atât de înțeleptă în executarea sa, atât de salutară în urmările sale, încât cu bucurie o putem scrie între actele cele mari ale progresului nostru cultural.

Modestul protopresbiter Vasile Cocârlă din Bucovina, nu de mult eșit din viață, carele de asemenea totă averea sa o a donat pentru ajutoare la școlarii săraci, și se cătră delegațiunea „Școlii Române”, ce venise a-i asculta dorința, „că cu dragă inimă face donațiunea acosta, ca și cum și-ar înzestra pe copiii săi”.

Și eată ceea ce acolo un preot evlavios spune ca o piă dorință a inimii sale, aici geniul cel bun al ro-

mânimei a făcută realitate: Fundațiunea Ioană Otteteleşană dă fetițelor române nu numai o casă părintească, unde se crescă în frica lui Dumnezeu, ci le face și zestrișore, ca cu timpŭ să pôtă deveni „bune mame de familie“ la înălțimea sfintei lorŭ chiamări. Și când în nóptea suferințelorŭ, ce adeseori ne încunjură în vieța publică, ba ne cercetază une-ori chiar și în sanctuarulŭ vieței familiare, acelŭ geniŭ bunŭ ne aduce, ca păstorilorŭ din Vitleem în nóptea cea sântă, solii ca acésta dela Măgurele, aŭ nu fiă-care românŭ, din ori ce parte a lumei, va simți o palpitare veselă a inimei sale, o lacrimă de bucuriă în ochii săi, o înălțare spre cerŭ a sufletului său?

Fericitŭ poporŭ, din alŭ cărui sinŭ estŭ astfelŭ de fiŭ, astfelŭ de fiice! Provedința divină seculi îndelungați a cercatŭ credința ta, și aflându-o viuă, tare și neclătită, acum te cercetază atâtŭ de minunată cu grațiile sale!

Onorată adunare generală! Am ținulŭ, că este o datorința sfântă a Asociațiunei nóstre, a nu trece cu vederea și tăcerea acésta generosă fundațiune, care pusă acum sub scutulŭ celŭ valorosŭ alŭ supremei nóstre corporațiunii culturale, în curëndŭ va începe a revêrsa rodirile sale binecuvântate asupra românimei întregi. Căci cunoscëndŭ unŭ poporŭ pe binefăcătorii săi, acésta 'lŭ îndemnă a-i stima și a-i iubi până sunt în vieța, ear după mórte a onora memoria lorŭ, și iubirea lui cătră neamulŭ său, face neclătită credința lui într'unŭ venitoriu fericitŭ și dă de rușine și zădărnicesce nișuințele acelea, durere, atâtŭ de obicnuite, cari cu rea voință tindŭ la înjosirea și umilirea poporului nostru.

Cu acestea terminândŭ presenta aprețuire a fundațiunei Ioană Otteteleşană, mulțemescŭ din inimă pentru binevoitôrea atențiune, cu care m'ați onoratŭ, și urmândŭ impulsului neresistibilŭ alŭ datorinței de recunoscință și pietate, Ve rogŭ pe toți și pe tôte, la cari va puté pătrunde rugarea mea, ca însuflețiți de viuă mulțemită cătră acești noi binefăcători ai poporului nostru, se scriemŭ în pomelniculŭ ini-

miloră năstre și cele trei nume ale loră: *Ioană* și *Elena*, ca sã fiã întru fericitã odichnã, și *Ioană*, ca se viueze și sã lucreze și mai departe, și pãnã la hotarele extreme ale vieței omenesci, la fericirea neamului sãu.

Trãiescã *fundațiunea Ioană Otteteleșană*, purcésã din cea mai curatã iubire de patriã și națiune; ear institutulă, ce se înalță pe temeliã atãtu de solidã, sã înflorésã și sã rodésã, dupã dorința nebililoră fundatoră, din neamă în neamă!

DESPĂRȚEMINTELE ASOCIAȚIUNEI.

Despărțemintele Asociațiunei năstre aũ începută a desvolta o activitate îmbucurãtore.

Cu plãcere deschidemă rubrica acésta pentru ele și ne-am bucura, decã în permanentã am puté comunica totă lucruri interesante din vieța despărțeminteloră.

Facemă începutulă cu *despărțemintulă Sibiũ*, carele și-a ținută adunarea generală în Ocna-Sibiuluiă la 9/21 Octobree a. c.

Adunarea a fostă bine cercetată. Numai din Sibiũ aũ participată la ea preste 30 de inteligenți.

În loculă directorului Nicanoră Frateșiu, împedecată prin morbă, o a condusă dnulă Parteniă *Cosma* ca delegată ală comitetului centrală.

Din conclusele luate comunicămă pe urmãtoarele de interesă publică:

1. S'aũ creată doue premii de câte 25 corone pentru acei învătători, cari în grădinile scolare voră dovedi mai mare progresă în cultivarea legumăritului.

2. S'a îndrumată comitetulă, ca în cursulă anuluiă procsimă sã nésuésã a înființa agentură în comunele mai de frunte ale despărțemintului.

3. S'a îndrumată comitetulă despărțemintului, sã recerce pre comitetulă centrală a dispune:

a) ca în „Transilvania“, organulă publicistică ală Asociațiunei, sã se publice și lecturã ușorã pentru poporă din sfera economiei de casă, a industriei și a comerciului;

b) ca fiă-care agentură, care se va înființa, se primescă câte unu esemplarū din „Transilvania“, decă acea agentură va aduna dreptū tacse de membri celū puținū 5 fl. la anū spre scopurile Asociațiunei. —

Cuvântulū de deschidere alū dlui *Cosma*, fiindū de interesū generalū, îlū publicămū întregū cum urmază:

Onorată adunare generală!

Înainte de asta cu 33 ani, când se părea a se ivi zorii libertății și egalității pentru toate popóarele patriei noastre, conducătorii naturali ai poporului românū, cu clerulū înaltū în frunte, au înființatū o reuniune în scopulū de a înainta literatura română și cultura poporului românū, a aceluī poporū, carele nu din vina sa, ci chiarū pentru virtuțile și trāincia sa, pentru alipirea sa cātrā limba, credința și obiceiurile sale strămoșesci, sute de ani devenise lipsitū de binefacerile libertății, fără care cultura unuī poporū tocmai așa nu se póte nasce și desvolta, precum nu se potū desvolta sēmēnăturile d-vóstre fără binefăcătoarele rađe ale sórelui.

Era naturalū decī, ca atunci când se părea a se inaugura o epocă mai umană și pentru poporulū românū, fruntașiī lui sē caute mijlóce pe toate terenele, ca sē-lū rădices cu pași repeđi din întunecimea, în care-lū adēncise instituțiunile barbare din vechime, ca cu o órā mai nainte sē-lū facā capace de a rivalisa cu compatrioții sei de alte limbi, cari favorisați de sórte și grațiā privelegiilorū, de cari saū bucuratū de secolī, erau mai înaintați în culturā, — și cu ei împreună se participe la conducerea și înflorirea patriei comune.

Este semnificativā pentru timpulū nostru cuvēntarea, cu care episcopulū de atunci, fericitulū Șaguna, a deschisū conferința fondatorilorū Asociațiunei noastre la 21 Martiū 1861, din care voiū cita numai următoarele:

„Ear pentru noi este și mai ușorū sē ne împrietinimū cu aceea convicțiune, că putemū fi norocoși în viața noastră, decă ne vom scī folosi de bunătățile puterilorū noastre trupesci și intelectuale, căci suntem *fiū unei patrū umane, culte și constituționale*, de aceea înzestrate cu astfelū de legi, care promovēză binele privatū și obștescū prin *egala îndreptățire de drepturi*, înaintēză mijlócele de culturā și civilizație, și așa legile patriei nostre sunt de naturā progresivā, *desi într'unū punctū încā ne apasā, adecā în punctulū naționalității*, dar și în privința acēsta, *dupā cum sperāmū, se vorū perfecționa legile patriei noastre*“.

„Este așa darā lucru prea firescū, că noi sciind chiāmarea noastră ca ómenī sociali, și înțelegēndū trebuințele noastre, precum și auzindū și înțelegēndū glasulū celū puternicū alū vécului civilizatū, în care trăimū, nu putemū negliga aceea datorie, cu carea suntem deobligați cātrā noi înșine și cātrā toți aceia, cariī ne staū mai de aproape, adecā cātrā conaționalii și compatrioții nostri“.

„Noi fără să ne lăsăm a ne răpi de nisce imaginații, simțim în noi o putință de a ne perfecționa pre noi și pre ai noștri prin mijlocele libertății naționale, și spre a ajunge aceea, ne-am hotărît a ne consolida într'o asociațiune bineorganizată, carea își face șieși de problemă promovarea literaturii și culturii poporului nostru român, precum și înaintarea industriei și a agriculturii în sinul nației noastre“.

Sub astfel de auspicii s'a concepută Asociațiunea noastră, și cu toate că fericitul Șaguna contempla posibilitatea unei activități „prin mijlocele libertății naționale“, totuși în cuvântul său de deschidere alu primei adunări generale, ținute în Sibiiu la 23 Octobrie 1861, dice:

„Mărturisesc sinceru convingerea mea, că eu problema Asociațiunei noastre o caracterizez pe câtu de nobilă și frumoasă și unică în felul său astăzi în întreaga noastră națiune din toate părțile unde se află ea, pe atâta și de serioasă și grea, pentru că cere o perseveranță de feru și unu sacrificiu din inimă“. Apoi încheiă cu următorul apelu:

„Domnilor! masa dulcei maicei noastre este pregătită pentru oșpeți mulți; maica noastră a fostu până acum îmbrăcată în doliu, dar de acum înainte să îmbrace ea în haină de nuntă și poftesce la masă pe toți fiii săi, ca să strălucescă și ea în și cu casa sa și să înnoescă pe fiii săi, precum se înnoescu tineretele vulturelui“...

Décă a fostu grea problema Asociațiunei noastre, și dela membrii ei s'a cerut „o perseveranță de feru și unu sacrificiu din inimă“, și décă a fostu indicatū apelul citatū cătră toți fiii „maicei noastre“ înainte de asta cu 33 de ani, când poporul român nτρια cele mai sanguinice speranțe pentru viitoru și visa de „libertate națională“, — cu cât mai grea este ea astăzi? cu cât mai mari sacrificii se ceru astăzi? și cu cât mai mare necesitate este de gruparea tuturor românilor în jurul Asociațiunei astăzi? când nu mai putem nici vorbi de „libertate națională“, când nici chiar pe terenul culturalu nu ne putem lupta cu arme egale.

Noi, cari nu voim să cucerim sufletu de neromân, ci am fi buni bucuroși decă am fi lăsați în pace să ne vedem de cultura noastră națională, nu ne putem adresa la guvern și la municipii ca se ne ajutore, precum pe întrecute ajutoră pe reuniunile culturale maghiare, pentru că numai odată ni-am luatū voie — în 1881, se cerem și noi unu ajutoru pentru esoposiția noastră, din sumele votate în bugetul țerei pentru esoposiții industriale, dar nu numai ni s'a denegatū ajutorul, ci ni s'a denegatū chiar și dreptul de a aranja esoposiția, sub cuvântu, că în statutele noastre nu se cuprinde acelu dreptu.

Noi nu putem impune dare municipală pentru Asociațiune, cum a făcutu președintele kultur-egyletului din Cluj, contele Bethlen Gábor în calitatea sa de comite supremu alu Târnavelor, pentru reuniunea sa; nu putem face imputări guvernului, pentru că nu se interesază de cultura poporului român, nici nu putem pre-

tinde, ca municipiile să facă aruncuri culturale în favorul nostru pe toți locuitorii fără diferență de limbă, precum o face și o preține președintele kulturegyletului din Ungaria superioară, contele Károlyi István, pentru reuniunea ce o presidază.

Noi nu avem mecenai, cari să doneze averi mari Asociațiunii noastre, cum cu dreptu cuvântu se potu mândri că au reuniunile culturale maghiare, — pentru că noi toți suntem săraci.

La toate acestea noi nu putem nici cugeta, ci suntem avertați numai la puterile noastre foarte modeste, sleite de numărósele și grelele sarcini publice.

Dar cu toate acestea nime nu va puté nega, că poporul românú de când a începutú a respirá în cât-va mai liberú în acéstá patriá, pe terenul culturalú a progresatú foarte multú, ba în raportú cu starea lui de pe timpulú iobágiei mai multú decât compatrioții sêi de altá limbá.

Ear spiritulú de asociare, inauguratú în 1861 cu întemeierea Asociațiunii noastre, a produsú adevérate minuni la unú poporú, pe care lumea era aplecatá a-lú considera neaptú de culturá și de progresú.

„Unú razimú naționalității române se implántá astáđi, și sperámú, că asemenea razime de aste și de alte forme se vorú implánta și de aci înainte și mai multe și mai puternice“ — profeti eruditulú de piá memoriá Timoteiú Cipariú în discursulú, ce-lú rostí dreptú răspunsú la cuvântulú de deschidere la prima adunare generalá a Asociațiunii noastre, — și profetiá lui n'a sunatú în pustie.

Așa, rămânéndú între marginile statulú nostru — dela acelu datú încóce s'au înființatú și în Aradú o Asociațiune pentru literatura și cultura poporului românú, în Timișóra unú alumneú pentru studenți.

Reuniuni de femei resarú una după alta totú cu scopuri culturale. Abia înființázá reuniunea femeilocú din Sibiiú o scólá de fete, îndatá-i urmézá cea din Abrudú, apoi cea din Șimleú, totú locuri, unde Asociațiunea noastră a prinsú adénci rădécini, — și sperámú, că în scurtú timpú și celelalte reuniuni vorú urma totú asemenea.

Abia constatá Asociațiunea noastră necesitatea, și înființázá scóla superioară de fete cu internatú, — vine Blajulú și înființázá și elú, Aradulú asemenea, Brașovulú încá, și credemú că nici alte centre románesci nu se vorú lása îndérétú, pentru că necesitatea este mare, ear zelulú nu lipsece.

Reuniuni de cântári s'au înființatú chiarú și prin comune rurale și sunt unú factorú foarte puternicú pentru cultura naționalá, atâtú la poporú, cât și la inteligință.

S'a făcutú începutulú și cu reuniunile agricole, care pécátú că nu se sporescú mai tare prin toate comitatele locuite de románi ; căci acestea încá astáđi se bucurá încátva și de sprijinulú statulú.

Avem reuniuni de meseriași și de sodali.

Se mai amintescú și de frumosulú numărú alú institutelorú de creditú, cari asemenea sunt unú factorú puternicú și culturalú,

tóte înființate din puterea poporului român, eflucs ală trăiniciei și culturei acestui popor.

Nu voiú mai înșira aci numerósa inteligență și tóte instituțiunile culturale, fondurile și fundațiunile, care le-a produsú geniulú român de aní 33 încóce; le cunósceti cu toți, le cunóscce lumea, me márginescú numai a mai constata odatá, cá amú progresatú cu pași repedi.

Nu ne este permisú însé se stagnámú, pentru cá stagnarea pe terenulú culturalú astáđi este identicá cu mórtea naționalá.

Fiá-care în sfera sa de activitate se cuvine sé contribue după puterile sale la înaintarea márețului scopú alú Asociațiunei.

Literatulú cu opurile sale, preotulú și învățatoriulú dela sate cu esemplu bunú, cu sfaturi și învățaturi în sinulú poporului, avutulú cu mái multú, sêraculú cu denarulú seu.

Pe acestú terenú nimicú nu este puținú, sêmênța de muștarú produce falniculú finicú.

Se inaugurámú o activitate mái viuá și intensivá josú în poporú, ca apoi cu atâtú mái multú se putemú pretinde dela conducerea centralá.

Despărțemintele aú o chiámare fórte ponderósa în organismulú Asociațiunei nóstre, pentru cá prin ele vine comitetulú centralú în atingere cu poporulú, și totú numai prin ele póte veni în poziție de a-și împlini datorințele cu bunú rêsultatú.

Abstracție făcêndú dela partea materialá a lucrului, care încá trebuie consideratá la loculú sêú, nu se póte cumpêni folosulú culturalú și în fine chiarú și materialú, ce l'arú produce pentru poporú, decá s'ar esecuta §-lú 5 din regulamentulú în fiá-care comuná, mái virtosú în serile lungi de earná, când în multe locuri poporulú, fără ocupațiune suficientá, își petrece timpulú cu lucruri, cari îi ruinézá și sánátatea și averea.

A procura câte o bibliotecá poporalá de produse literare folosítóre;

a îndemna pe plugari, ca în societate sé-și procure mașine agronomice și a le ceti instrucțiunii despre modulú folosirei lorú;

a stáruí ca pe lângá scólele poporale sé se înființeze și susținá scóle de pomáritú, de viieritú și de legumí;

a ținé învățaturi poporale despre economie, industrie și comerciú și despre lucruri, cari stricá și folosescú atâtú singuraticilorú, cât și întregulú poporú;

a îndemna poporulú, ca se îmbráțișeze deosebitele ramuri de industrie și de comerciú, și ca sé înființeze însoțiri între sine despre întreprinderi folosítóre.

Acestea sânt dispozițiunile §-lui 5 din regulamentulú, ear ca tóte acestea sé se póta întreprinde, este suficientú, decá într'o comuná se aflá 4 indiviđi, cari, ca membri ai Asociațiunei, fiá chiarú și numai ajutátori, formézá o agentúrá.

Eu credú, cá chiarú și în cea mái sêracá comuná, unde este preotú sêú învățatoriú, se póte înființa câte o agenturá, și dacá

și nu toate, dar câte-va din dispozițiunile §-lui 5 se pot executa cu folos, ear în o comună puternică, cum este acesta, cu un popor atât de deștept și laborios, cum sunt Ocnerii, cari se poate dice că aproape toți sunt și sciutori de carte, sum convins, că se poate face și mai mult în interesul culturai naționale, decât dispune §-lă 5 din regulament.

Ve salut, domnilor, și invitându-ve ca cu tot zelul să conlucrăm la înaintarea scopurilor Asociațiunei noastre, dechiară adunarea generală de deschisă!

FONDULŢ GEORGIŢ BARIŢIŢ.

TransportŢ din Nr. 9 1607 fl. 81 cr. și 9 lei.

Ex. 566—1893. Colectante RubinŢ PatiŢa, avocatŢ: Georgie FlavianŢ, locot.; Georgiu SpatarŢ, locot.; SilviŢ PatiŢa, locot. de of.; IlarionŢ RusanŢ, medicinistŢ; D. PopovicŢ, medicinistŢ; Elia CiugudeanŢ; StefanŢ CacoveanŢ, s. jude reg. câte 1 fl.; RubinŢ PatiŢa avocatŢ 5 fl.; Ana PatiŢa n. RaŢiŢ 5 fl.; IgnatŢ Borzea 50 cr.

Suma 20 fl. 50 cr.

TransportŢ 1628 fl. 31 cr. și 9 lei.

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 394—1894.

ProcesŢ verbalŢ

din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŢ, ținută în SibiiŢ la 6 Septembrie 1894 n.

Președinte: IoanŢ Micu-MoldovanŢ, președinte. Membrii prezenți: Dr. IlarionŢ PușcariŢ v.-președinte, IoanŢ V. Russu, I. St. Șuluțiu, Z. Boiu, I. Papiu, Partenie Cosma, IoanŢ Crețu, I. PopŢ de Galați și N. ToganŢ bibliotecariŢ.

SecretariŢ: Dr. V. Bologa.

Nr. 166/340. Se prezentă protocolele adunării generale a Asociațiunei, ținute în Sebeșul săsescŢ la 26 și 27 AugustŢ anulŢ curentŢ, spre a se luă dispozițiile necesare cu privire la executarea concluserŢ adunării generale.

Din cuprinsulŢ protocolelorŢ se constată următoarele:

a) s'a luatŢ conclusulŢ să se publice în organulŢ Asociațiunii cuvântulŢ presidialŢ rostitŢ la deschiderea adunării dimpreună cu disertațiunile cetite în acea adunare: „Pentru ce s'aŢ romanisatŢ

Dacii mai ușor ca alte popóre?“ de Bașiliu Bașiota, jude regescă în pensiune, și „Fundatiunea Ioană Otteteleșană“, de Zacharia Boiu, secretariu I. ală Asociațiunei;

b) s'a luatū la cunoscință raportulū comitetului despre activitatea sa pro 1893;

c) s'au declaratū de membri ai Asociațiunei membri noi înșinauăși la comitetū dela adunarea generală din 1893 până la cea din 1894, conformū listei prezentate;

d) s'a îndrumatū comitetulū a întreprinde toți pașii de lipsă, pentru ca interesulū față de Asociațiune să crească și numărulū membrilorū să se sporască, și să se întreprindă toți pașii posibilī, pentru ca în orașele Gherla, Turda și Deva să se înființeze despărțeminte;

e) s'a autorisatū comitetulū, ca suma de 50 fl., ce o a colectatū și o a transpusū la comitetulū centralū dlū Gregoriū Maiorū cu scopū de a se înființa bibliotecī populare ambulante, să o pótă conferi acelora dintre despărțemintele Asociațiunei, cari vorū înființa pe teritoriulū lorū mai întâiū asemenea bibliotecī;

f) s'a îndrumatū comitetulū, ca să recomande despărțemintelorū Asociațiunei, a alege astfelū de delegați pentru adunările generale, cari potū satisface mandatulū priimitū;

g) s'a autorisatū comitetulū, ca stipendiulū de 500 fl., creatū prin concludulū Nr. 24 lit. b) alū adunării generale din 1891 pentru elevi, cari se vor perfecționa în musică instrumentală ca puteri didactice pentru scōla de fete a Asociațiunei, s'el pótă conferi în anulū scolarū procsim eventualū și pentru musica vocală fără îndatorirea stipendistulū de a servi scōlei Asociațiunei;

h) s'a transpusū comitetulū spre competentă afacere cererea dlū Iuliū Vuia, învățatoriū în Comloșulū-mare (Bănatū) pentru unū ajutoriū în bani, spre a puté scruta unele archive din Pesta, Viena ș. a. în scopulū completării opulū seū „Istoria scōlelorū nōstre dincōce de munți“, și pentru ca să i se dee gratuitū fōia Asociațiunei dela întemeierea ei;

i) s'a aprobatū rațiociniulū Asociațiunei pro 1893, și s'a datū absolutoriū comitetulū;

k) s'a votatū bugetulū Asociațiunei pro 1895;

l) s'a decisū, la propunerea comitetulū, ca fondurile mai mici ale Asociațiunei, și anume: fundatiunea anonimă Brașovū, cea Conțiană, apoi cea Tofaleană și fundatiunea Țiție, cari n'au destina-

țiuni speciale, să se îngremieze la fondul general al Asociațiunei, ear depositul Hangea să se dea reuniunei meseriașilor români din Brașov;

m) s'a decis, să se porțe la cassa centrală o carte specială pentru toți membrii Asociațiunei, și această carte, pe cât e cu putință, să se completeze și cu numele membrilor din trecut;

n) să se introducă în cartea de aur numele binefăcătorilor Asociațiunei;

o) membrii noi ai Asociațiunei, declarați în adunarea generală din 1894;

p) s'a ales de secretariu al II-lea al Asociațiunei și membru suplent al comitetului, pe restul periodului present, Dr. Vasile Bologa, profesor la școla civilă de fete a Asociațiunei;

q) s'a decis ca să se țină procsima adunare generală a Asociațiunei în opidul Blaj;

r) s'au încassat tacse de membri în total 407 fl. 20 cr. și 20 franci în aur.

Întru esecutarea acestor concluse ale adunării generale, comitetul decide:

ad p. *a)* spre scire, având a se transpune cuvântul presidial cu disertatiunile respective la redacțiunea organului Asociațiunei spre publicare;

ad p. *b)* spre scire;

ad p. *c)* se însărcinează biroul, a provede cu diplome pre membrii noi ai Asociațiunei, declarați de atari în adunarea generală din 1894;

ad p. *d)* spre scire, însărcinându-se biroul a veni cu propunere pentru esecutarea concludului;

ad p. *e)* spre scire, rămânându în sarcina biroul a veni cu propunere la timpul se pentru esecutare;

ad p. *f)* spre scire, cu aceea, ca să se comunice concludul adunării despărțemintelor Asociațiunei, făcându-le cunoscut, ai căror delegați emșiși nu s'au presentat;

ad p. *g)* servesce spre scire, ear stipendiul de 500 fl., devenit vacant pro 1894/5, se votază pe acest an dnului Ioan Demian din Balșa (comitatul Hunedórei), de present elev în anul al II-lea la conservatoriul de musică din Lipsca, spre continuarea studiului se în arta musice vocale la numitul conservatori;

ad p. *h)* spre scire, însărcinându-se biroul a veni la timpul se cu propunere pentru esecutare;

ad p. i) spre scire;

ad p. k) spre scire, având a se transpune bugetul pro 1895 la cassa Asociațiunei;

ad p. l) spre scire, având a se comunica conclusul oficiului de cassă alu Asociațiunei, spre conformare;

ad p. m) spre scire, încredințându-se biroulu a purta cartea fundamentală a membriloru Asociațiunei;

ad p. n) spre scire și conformare;

ad p. o) spre scire, însărcinându se biroulu a provedé pre membrii noi ai Asociațiunei cu diplome;

ad p. p) spre scire;

ad p. q) spre scire, având a se comunica conclusul despărțământulu Asociațiunei din Blajă, ca la timpul se se se pună în conțelegere cu comitetul centralu, spre efeptuirea pregătiriloru necesare pentru ținerea adunărei generale din 1895 în opidulu Blajă;

ad p. r) spre scire, cu observarea, că suma de 407 fl. 20 cr. și 20 franci în aură, s'a transpusă la cassa Asociațiunei.

Nr. 167/129. Se presentă cererile întrate la concursul publicatū de aici sub Nr. 129/1894, pentru conferirea celoru de ce stipendii a 50 fl. create pro 1894/5 din subvențiunea priimită dela „Albina“ pentru elevele adăpostite în internatulū scōlei de fete a Asociațiunei, și anume dela:

George Lazar de Purcăreți, protopopū; Alecsandru Filipū, notariū în Lugojulū inferiorū; Petru Iacobescu, preotū în Vereșmort; Iovu Caba, diurnistū în Chișineū; Dr. Liviu Branū de Lemény, protopretorū în Seliște; Pompiliū Piso, proprietariū în Coveș; Maria Tordășanū din Orăștie; Ioanū Todescu, preotū în Buciumū-Cerbū; Maniū Lungu din Reșinari; Nicolaū Ivanū, protopopū în Alba-Iulia; Augustinū Cosma, preotū în Feiurd; Toma Neamțiu, învățatoriū în Dobra; Constantinū Popovicī, notariū în Sadu; Petru Rimbaș, comptabilū de bancă din Brad; Dr. Sofronū Comșa, medic în Arpașulū inferiorū; Dr. Nicolaū Calefariū, medic în Seliște; Constantinū Costin, profesorū în Bradū; vėduva Elena Tivadar, învăț. în Csomokō; Victoru Florescu, notariū în Dobești, și Ilie Bucșa, notariū în Colțirea. Cele două din urmă întrate după terminū.

Stipendiile a 50 fl. pro 1894/5. se votéză elevelorū, cari s'au împărtășitū de ele și în anulū trecutū, anume următorelorū:

— *Carolina Lazarü* (cl. II.), *Emilia Iacobescu* (cl. III.), *Emilia Caba* (cl. III). *Silvia Piso* (cl. IV.), *Sidonia Todescu* (cl. IV. elem.). *Cornelia Neamtu* (cl. IV.), *Valeria Popoviçi* (cl. I.), *Zoe Rimbaş* (cl. III.) *Maria Comşa* (cl. III.) și *Roma Costin* (cl. IV).

Nr. 168/347. Dlă *Cornelă Stefanoviçi* din *Tărășeni* (Bucovina), cu datulă 1 Septembrie 1894. cere să fie primită în internatulă scôlei de fete a Asociațiunei eleva *Eugenia Manesculü*, pe lângă reducerea tacsei de întreținere.

— Nefindü în internatulă scôlei locuri cu prețuri reduse, cererea nu se pöte încuviința, se atrage însă atențiunea petentelü la stipendiile menite pentru elevele interne.

Nr. 169/346. Dömnă *Maria Streulea* din *Sibiiü*, cu datulă 3 Septembrie 1894. cere se fiă dispensată dela solvirea didactrului și pro 1894/5. nepöta sa *Ioana Streulca*, elevă esternă pe clasa II-a la scöla civilă de fete a Asociațiunei.

— Se încuviințeză, avënd a se aduce la cunoscința direcțiunei scolare.

Nr. 170/342. Dlă *Lazarü Praşca*, cancelistü în *Sibiiü*, cu datulă 1 Septembrie 1894. cere să fiă dispensatü dela solvirea didactrului pro 1894/5 și a tacsei de înscriere pentru fica sa *Elisaveta*, elevă esternă în clasa I. dela scöla civilă de fete a Asociațiunei.

— Se apröbă încât privesce didactrulü pro 1894/5; dela solvirea tacsei de înscriere însă, care face odată pentru totdeuna 2 fl., nu se pöte dispensa.

Nr. 171/344. Dna *Maria Reou*, vëduvă din *Sibiiü*, cu datulă 1 Septembrie 1894. cere se fiă dispensate dela solvirea didactrului și pre 1894/5, ficele sale *Aurelia* și *Valeria*, eleve esterne la scöla civilă de fete a Asociațiunei.

— Se apröbă.

Nr. 172/339. Dlă *Ioanü Bäbuțiü*, cassariulü despärtämëntulü Asociațiunei din *Abrudü*, cu datulă 26. Augustü 1894. transpune consemnarea membrilorü Acociațiunei, cari aü solvitü tacsele pro 1894, și restante, dimpreună cu suma de 447 fl. 85 cr. încassată la adunarea generală a despärtämëntulü, ce s'a ținutü în *Ofenbaia* la 12 Augustü 1894, și cu alt prilejü.

Arată mai departe, că la acea adunare generală s'aü înscrisü doi membri noi pe viëtă, și anume dna *Ana Filipü*, soție de avocatü din *Abrudü*, și „*Munteana*“, societate de economi și creditü în *Ofenbaia*, solvindü câte 100 fl. și 1 fl. pentru diplomă; eară de

membri ordinari s'au înscrisu dñi: Ioanù Isaia Tordai, ieromonach și preotù gr. cat. în Ofenbaia; Demetriù Goia, preotù greco-ort. în Sohodolù-Peș; Iulia Pitic din Ofenbaia; Nicolaù Todoranù, învătătoriù în Ofenbaia; Vasile Ganù, preotù gr. ort. în Salciua de susù; Ioanù Mlădinù, proprietariù în Ofenbaia; Aureliù Candrea, preotù gr. cat. în Lupșa și Leonidas Grita, hutman în Ofenbaia.

În sfârșitù cere sè se trimită fôia Asociațiunei și pe anii precedentii a celor membri, cari au solvitù tacsă în anulù acesta pe mai mulți ani deodată.

— Raportulù servece spre plăcută scire, și se adeverece priimirea sumei de 447 fl. 85 cr. tacse de membri pro 1894 și restanțe; membrii noi, și anume: Dna Ana Filipù, soție de avocatù și „Munteana“, societate de creditù și economii, se declară de membri pe vieță ai Asociațiunei; ear dñi I. Isaia Tordai, Demetriù Goia, Iulia Pitic, N. Todoreanù, Vasilie Ganù, I. Mladinù, Andreiù Candrea și Leonidas Grita se declară de membri ordinari ai Asociațiunei și se provedù cu documente de legitimare până la procsima adunare generală a Asociațiunei.

În legătură se însărcinază biroulù, a trimite fôia Asociațiunei din anii trecuți pentru acei membri, cari au solvitù ulteriorù tacsele pe mai mulți ani deodată, încât se mai află esemplare din acei ani în archivulù Asociațiunei.

Nr. 173/335. Dnulù Ioanù Ghermanù, directorulù despărțemântulù Asociațiunei din Blajù, cu datulù 23 Augustù 1894. transpune consemnarea membrilorù Asociațiunei, cari au solvitù tacsele pro 1893 și 1894, la adunarea generală a despărțemântulù aceluia, ținută în 12 Augustù anulù curentù dimpreună cu suma de 154 fl.

Din consemnare se vede, că s'au înscrisu de membri noi următorii: Dna „Nina“ Cerchedi n. Ciato din M.-Oșorheiù de membru fundatorù cu tacsă de 200 fl.; dñi David Radeș, inspectorù silvanalù în Blajù, Dr. Demetriù Radu, protopopù în Bucuresci și Simeonù Moldovanù, proprietariù în Cergăulù mic, de membri ordinari, solvindù tacsă de 5 fl. și câte 1 fl. pentru diplome.

S'au mai însinuatù de membri noi dñi: Georgiù Mezei, proprietariù 3 fl.; Dr. Liciniù Popù, profesorù 1 fl.; Iuniù Brutù Micu, cancel metrop. 1 fl.; Laurentiù Pascu, canc. metrop. 1 fl.; Sofronù Stanù, comptabilù și Teodorù Radu, preotù în Meșcreacù 1 fl.; fără a solvi deplinù tacsele prescise.

— Consemnarea membrilor ū servece spre scire, adevierindu-se primirea sumei de 154 fl., tacse dela membri pro 1894 ū restanūe ū de 200 fl. trimisă cu datulū 4 Septembrie 1894, in numele dnei Nina Cerghedi prin dlū Iuniū Brutū Hodoūiū, directorū de bancă in Blajū. Membri noi, ū anume: dna Nina Cerghedi n. Ciato, s'a declaratū de membru fundatorū alū Asociaūiunei in adunarea generală din anulū acesta, ear dni: David Radeū, Demetriū Radu ū Simeonū Moldovanū s'aū declaratū de membri ordinari ai Asociaūiunei ū se provedū ce diplome. Membri noi insinuaūi, fără a solvi tacsele deplinū, se vorū declara de membri ordinari, după ce vorū completa, respective vor solvi tacsele prescise.

Nr. 174/319. Direcūiunea despărūemēntului Asociaūiunei din Braūovū, cu datulū 31 Iuliū (pres. 21 Augustū) anulū curentū, Nr. 578. transpune lista rectificată a membrilorū Asociaūiunei din acelū despărūemēntū, ū protocolulū subcomitetului din ūedinūa dela 19 Iuliū v. anulū curentū, cu 50 fl. tacse dela 10 membri ordinari incassate pro 1893.

Din cuprinsulū protocolului se vede, că s'aū esmisū doī delegaūi la adunarea generală a Asociaūiunei din anulū curentū ū s'aū luatū dispoziūii, ca sē se ūină adunarea generală a despărūemēntului mai spre tōmnă.

— Spre scire cu aprobare, adevierindu-se priimirea sumei de 50 fl. tacse de membri pro 1893.

Nr. 175/322. Direcūiunea despărūemēntului Asociaūiunei din D. S. Martinū cu datulū 20 Augustū 1894. transpune spre revissuire protocolulū subcomitetului din ūedinūa dela 18 Augustū anulū curentū.

Din cuprinsulū protocolului se vede, că s'aū luatū dispoziūii pentru inapoierea listelorū in favorulū fondului „George Bariūiū” ū pentru incassarea tacselorū restante de membri; mai departe cu privire la ūinerea adunării generale a despărūemēntului mai spre tōmnă, ū s'aū esmisū ca delegaūi la adunarea generală a Asociaūiunei dni: Vasile Zehan, avocatū ū Petru Nireūteanu.

— Spre scire cu aprobare.

Nr. 176/331. Dlū Nicolaū Albani, invēūatoriū in Sămbăta de josū, cu datulū 22 Augustū 1894. presentă unū esemlarū din lucrarea sa „Prăsierea raūională a galiūelorū” pe lângă rugarea: sē se cumpere unū numēru ūre-care spre lăūirea acestei lucrări, in care casū dēnsulū este aplicatū a acorda dela fiă-care esemlarū,

ce costă 50 cr., unŭ rabatŭ de 20 cr. pentru vre-unŭ scopŭ alŭ Asociațiunei.

— Neavând Asociațiunea librăria propriă, nu se pôte angaja la asemenea compromisŭ, din care causă cererea nu se pôte lua în considerare.

Nr. 177/329. Tinerulŭ Ioanŭ Rinea, studentŭ în scólele civile din Făgărașŭ, cu datulŭ 17 Augustŭ 1894. cere unŭ ajutorŭ anualŭ dela Asociațiune, spre a puté continua studiile.

— Din lipsa de mijlóce cu asemenea menire, cererea nu se pôte încuviința.

Nr. 178/328. Dlŭ Gavriilŭ Hango, preotŭ în Sibiiŭ, cu datulŭ 22 Augustŭ 1894. presentă pentru archivulŭ Asociațiunei o copie de originalulŭ diplomei de nobilitate a familiei nobile române Almassy (Ioannes, Georgius et Andreas Almássy, respective „de Almas“), ađi locuitoare în Deva.

— Spre plăcută scire, având a se transpune dlui I. cav. de Pușcariŭ pentru întrebuițare la publicarea opului seŭ referitoriŭ la documentele familiilorŭ nobile române.

Nr. 179/324. Tinerulŭ George Puflea, absolventŭ de cl. IV normală din Mediaș, cu datulŭ 7 Augustŭ (pres. 21 Augustŭ) 1894. cere unŭ ajutoriŭ de 25 fl. la anŭ, spre a puté continua studiile.

— Din lipsa de mijlóce cu acésta menire cererea nu se pôte încuviința.

Nr. 180/311. Dna Sofia Vasile, văduvă din Sibiiŭ, cu datulŭ 16 Augustŭ 1894. cere se fiă dispensată dela solvirea didactrului și pro 1894/5. fiica sa Sofia, elevă în cursulŭ complementarŭ la scóla de fete a Asociațiunei.

— Se încuviințeză.

Nr. 181/350. Direcțiunea scólei civile de fete a Asociațiunei, cu datulŭ 6 Septembrie 1894. împărtășesce acestui comitetŭ, că în 5 Septembrie anulŭ curentŭ a primitŭ 53 fl. dela dlŭ Gregoriŭ Venter, avocatŭ în Aradŭ, spre următóriulŭ scopŭ: „50 fl. don pentru fondulŭ scólei și alŭ internatului“, 1 fl. pentru regulamentulŭ internŭ și alŭ cursului complementarŭ și 2 fl. ca tacsă de înscriere pentru fiica sa în cursulŭ complementarŭ, pentru care cere însé se se permită a se presenta numai prin 15—20 Septembrie anulŭ curentŭ din causă familiară.

Comunică mai departe, că a înmatriculatŭ pre numita elevă și pe lângă condițiunea cerută de părintele seŭ, reținându tacsă de

inscriere în sumă de 2 fl. și 1 fl. pentru regulamentul cursului complementar și monografia, ce i s'a trimis de la direcțiune; eară donul de 50 fl. dimpreună cu hârtia marinimosului donator, cu datul 2 Septembrie 1894. le transpune aici pentru competență afacere, pe lângă părerea: să se voteze această sumă ca stipendiu pro 1894/5. elevei interne Maria Turdășană din Orăștie, care se pregătește pentru cariera învățătorescă și este deja înmatriculată pro 1894/5 la școala de fete a Asociațiunei.

— Marinimosul donu de 50 fl. se primesce cu mulțemită și sub titlul „stipendiul Venter“ se votează pentru anul școlar 1894/5 elevei interne Maria Turdășană din Orăștie, care dorește a se pregăti de învățătore; ear celelalte dispoziții, luate în cestiune de direcțiunea școlară, servesc spre sciire.

Nr. 182. Pentru verificarea procesului verbalu,

— Se designează membri: I. Papiu, I. Crețu și I. Popu de Galați.

Ședința se încheiă.

D. u. s.

Ioană M. Moldovană m. p.,

Dr. V. Bologa m. p.

președinte.

secret. II.

S'a verificat. Sibiu, 14 Septembrie 1894 n.

Ioană Popu m. p.

Ioană Papiu m. p.

Ioană Crețu m. p.

Nr. 411—1894.

Procesu verbalu

din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 4 Octombrie 1894 n.

Președinte: Dr. Ilarionu Pușcariu, vice-președinte.
Membrii prezenți: Ioană Hannia, I. V. Russu, I. Papiu, P. Cosma, Z. Boiu, I. Crețu, L. Simonescu și N. Toganu, bibliotecariu.

Secretariu: Dr. V. Bologa.

Nr. 183/188. Se prezintă cererile intrate în urma concursului publicat de aici sub Nr. 188/1894, pentru conferirea unui stipendiu de 60 fl. din fundațiunea „Marinovicu“ studenților români de gimnasiu ori școlă reală, și anume dela:

Ioană Muțiu, cl. III. gimn. în Sibiu; Nicolau Șoneriu, cl. III. gimn. în Brașov; Dionisiu Romanu, VIII cl. în Mediaș; Victoru Făgăraș, cl. II. gimn. în Sibiu; Ioană Ciuleiu, cl. VII.

gimn. în Braşovă; Alecsandru Vasilie, cl. VI. gimn. în Sibiiu; Ilie Brana, cl. VIII. gimn. în Sibiiu; George Cosma, cl. V. gimn. în Sibiiu; George Ivanu, cl. II. gimn. în Blajă; George Cuteanu, cl. VI. gimn. în Sibiiu; Ioană Comanicu, V. cl. gimn. în Braşovă; Alecsandru Radu, VI. cl. gimn. civ. în Bistriţă; Iosif Boca, IV. cl. gimn. în Gherla; Aurel P. de Harşianu, II. cl. gimn. în Sibiiu; Vasilie Şpană, III. cl. gimn. în Sibiiu; Victoră Chidu, II. cl. gimn. în Sibiiu; Teodoră Şuteu, I. cl. civ. în Bistriţă; Emiliă Cigăreanu, IV. cl. civ. în Turda; Victoră Maioră, IV. cl. gimn. în M.-Oşorheiă; Nicolaă Benţia, III. cl. reală în Sibiiu; Eugenă Piso, VII. cl. gimn. în Sibiiu; Beniamin Popă. I. cl. gimn. în M.-Oşorheiă şi George Lupşă, II. cl. reală în Deva, — cea din urmă intrată după termină.

— Stipendiulă de sub întrebare se votăză unanimă tinerulă Eugenă Piso din Rechita, studentă în a VII. cl. la gimnasiulă evangelică-lutherană din Sibiiu.

Nr. 184/288. Dlă Floriană Rusană, preotă şi cassariă ală despărţemântulă Asociaţiunei din Alba-Iulia, cu datulă 8 Augustă 1894. transpune 55 fl. tacse pro 1894 dela 11 membri ordinari din aceluă despărţemântă.

— Spre scire, cu observarea, că banii s'au transpusă la cassa Asociaţiunei dimpreună cu consemnarea membriloră.

Nr. 185/343. Dlă Andreiă Cosma, avocată în Şimleă şi cassariă ală despărţemântulă Asociaţiunei din Selagiă, cu datulă 2 Septembrie 1894. transpune protocolulă adunărei generale a despărţemântulă aceluia. ţinute în Şomcuta mare la 9 Augustă anulă curentă, dimpreună cu 424 fl. tacse de membri şi acţiunea Nr. 354. a băncei „Someşana“ în preţulă tacseii de membru pe vieţă dela dlă Gavriilă Barbu.

În legătură cu acestă actă, cu datulă 11 Septembrie a. c. transpune acţiunea Nr. 466, totă de ale băncei „Someşana“ în preţulă tacseii de membru fundatoră ală Asociaţiunei dela dlă Nicolaă Nilvană, avocată în Şomcuta-mare.

Din cuprinsulă protocolulă se constată următoarele:

a) s'a urmărită cu multă interesă mersulă învăţemântulă poporală pro 1893/4; pe teritoriulă aceluă despărţemântă, constatăndu-se cu acurateţă numărulă prunciloră obligaţi a frecuenta scôla, şi anume: la scôla de tôte ăilele 10077, la scôla de repetiţiune 3120, în totală 13197; dintre aceştia scôla de tôte ăilele au frecuentat'o 6315, ear scôla de repetiţiune 1263; premiaţi la esamene, în mare parte prin privaţi, au fostă 354 scolari şi 197 scolarăre; la scôle mai înalte din aceluă despărţemântă sunt 172 tineri, ear la meserii 47;

b) s'a autorisată subcomitetulă despărţemântulă, a continua cu „colecta crucerilă“ pentru înfiinţarea ună fondă întru ajutoarea scôleloră şi învăţatoriloră seraci, avăndă a constitui agentură prin despărţemântă, conformă Ş-lui 24 din Regulamentă;

c) s'a însărcinat subcomitetul, a urga restituirea listelor împărțite pentru colecta la fondul „George Barițiu“.

d) s'a aprobat raționamentul oficiului de cassă al despărțământului pe anul din urmă. din care se vede, că fundațiunea „Dr. Ioan Nichita“ pentru școlile române sëlăgene, astăzi numeră 390 fl. 59 cr., din care sumă 299 fl. sunt în acțiuni de ale băncii „Silvania“ și 91 fl. 59 cr. sunt depuși la acea bancă cu libelul Nr. 395; ear din suma de 50 fl., ce s'a pusă la dispoziția subcomitetului prin adunarea generală precedentă pentru trebuințele curente, s'au spesat 26 fl., rezultându un rest de 24 fl. 12 cr., depusă la banca „Silvania“ cu libelul Nr. 245;

e) s'au înscris de membri noi ai Asociațiunei următorii:

Membrii fondatori: dl Iosif Pop, fost deputat dietal, consilier regesc și avocat în Șomcuta-mare, solvind 200 fl.; dl Nicolaș Nilvan, avocat în Șomcuta mare, solvind 100 fl. în numerari și 100 fl. prin acțiunea băncei „Someșana“ Nr. 466.

Membri ordinari pe vietă dl Gavriil Barbul, proprietari în Mocira, solvind 100 fl. prin acțiunea băncii „Someșana“ Nr. 354.

Membri ordinari cu tace anuale dñi: Vasiliu Indre, protopretor în Șomcuta-mare; Dr. Corneliu Pop, avocat în Oradea-mare; Dr. Victor Marcu, avocat în Șomcuta-mare; Ioan P. Lazar, contabil în Șimleu; Elia Pop, învățator în Șomcuta mare; Ioan Ch. Dragomir, protopop în Naprădea; Teofil Dragomir, posesor în Lupoia; Ioan Pop, proprietari în Domnin; Florian Cocian, avocat în S.-Cseh; Demetriu Suci, avocat în S.-Cseh; Elia Bucșia, notariu în Colțirea; Michail Bohățel, proprietari în Supurul de sus; Teodor Lengyel, preot în Stremțiu; Ioan Șerb, protopop în Șomcuta mare; Teodor Pop, protopop în Ortelec; Stefan E. Cucu, preot în Peer; Gavriil Dragoș, notariu în Hideaga; Augustin Mosolygó, preot în Techisui; Vasiliu Dragoș, avocat în Șomcuta mare; Ioan Savanyu, avocat în Satmar și Augustin Mărcușiu, cassariu de bancă în Șimleu;

s'au încassat ulterior tacele dela 3 membri vechi: 15 fl., și dela 10 membri ajutatori 13 fl., în total s'au încassat 437 fl. și doue acțiuni à 100 fl., din care sumă 424 fl. dimpreună cu acțiunile s'au transpus aici, ear 13 fl. s'au reținut pentru trebuințele despărțământului; prin urmare la subcomitet se află acum, pentru trebuințele curente dimpreună cu restul din anul trecut 37 fl. 12 cr.;

f) s'a constatat la protocol adenc simțita lipsă pentru înființarea unei școle de fetițe pe lângă cea de băieți în Șomcuta mare;

g) s'a constituit despărțământul pe un nou period de 3 ani, alegendu-se director: dl Alimpiu Barbolovic, vicariu; ear membri în comitet dñi: George Pop de Basesi, Iosif Pop, Andrei Cosma, Florian Cocian, Ioan Serbu, Nicolaș Nilvan,

Dr. I. Nichita, Dr. I. Maniu, Augustin Vicașiu, Dr. Cassiu Maniu. Teodor Popu și I. P. Lazaru;

h) s'a acceptat între vii urale premiul de: o vacă cu vițel și o scrofa cu porci, oferit și pentru anul acesta pe cale telegrafică pentru învețătorii mai diligenți din acel despărțământ, prin dl George Popu de Băsești, mare proprietariu, astăzi prisionier de stat în Vașu, și s'a încredințat subcomitelului conferirea premiului;

i) ca delegați la adunarea generală a Asociației din anul acesta, s'au esmis dñii: Ioan Serbu, protopop și Nicola Nilvanu, avocat în Șomcuta mare;

k) s'a luat concludusul, să se țină procsima adunare generală a despărțământului în Șimleul Silvaniei.

— Protocolul servește spre plăcută scire cu aprobare, lăudându-se zelul despărțământului, care acum, ca și în trecut, îndeplinește cu adevărată bărbăție scopurile culturale ale Asociației; se adevărește primirea sumei de 424 fl. împreună cu cele două acțiuni ale băncii „Someșana“ Nrii 466 și 354, ca taxe de membri vechi și noi; membri înscriși acum de nou pct. 5. a), b) și c) se declară de membri ai Asociației și se provădu cu documente de legitimitate până la procsima adunare generală a Asociației; ear cu privire la fundațiunea „Dr. Ioan Nichita“ pentru școlile române șelăgene, care constă astăzi din 390 fl. 59 cr.; se recercă direcțiunea despărțământului să o transpună la casa centrală a Asociației, conform §. 17 din Regulament și în consecință cu decisiul adunării generale a despărțământului acela din 1892, spre a se administra aici în sensul literelor fundamentale.

Nr. 186/356. Oficiul de dare din loc, cu datul 5 Septembrie 1894, Nr. 1820. cere să se comunice numele funcționarilor Asociației, pentru încassarea competenței erariale după remunerațiunile, ce primesc.

— Se transpune la oficiul de casă al Asociației, spre competența afacere.

Nr. 187/353. Dl George Oros, notariu în pensiu din loc, cu datul 6 Septembrie, a. c., cere dispensarea ficelor sale Aurelia și Veturia, eleve la șola de fete a Asociației, dela solvirea didactului pro 1894/5, și iertarea restului din anul trecut.

— Se încuviințază cererea.

Nr. 188/392. Direcțiunea șolei civile de fete a Asociației cu datul 26 Septembrie a. c., Nr. 116, așterne protocolul conferenței corpului didactic dela acea șolă, din 8 Septembrie a. c.

— Spre scire cu aprobare.

Nr. 189/355. Dl Ioan Boroșiu, paroch gr. cat. și asesoru consistorialu, transpune pentru biblioteca Asociației opul său: Ierarchia bisericăscă, seu esplicarea ceremonilor sacre prescrite la chirotonirea gradelor s. ierarchice“. Gherla 1894.

— Spre scire, cu mulțemită, pe lângă observarea, că s'a transpusă la biblioteca Asociațiunei.

Nr. 190/352. Direcțiunea despărțământului Asociațiunei din Sebeșul săsescă, cu datulă 5 Septembrie 1894. Nr. 1 transpune 30 fl. tacse de membri pro 1893 și 1894.

— Spre scire, cu observarea, că suma de 30 fl. s'a transpusă la cassa Asociațiunei dimpreună cu consemnarea membrilor, cari aũ solvită, spre publicare.

Nr. 191/393. Dna Carolina Man, n. Colbasi, veduvă în Sibii, cu datulă 30 Septembrie 1894 cere să fiă dispensată dela solvirea didactului și pro 1894/5, fiica sa Cornelia, elevă în cursul complementară.

— Se încuviințază.

Nr. 192/399. Cassariulă Asociațiunei, cu datulă 30 Septembrie 1894. presentă darea de sémă despre starea cassei Asociațiunei cu finea pătrariului III. din 1894.

— Spre scire.

Nr. 193/400. Cassariulă Asociațiunei, cu datulă 1 Octombrie 1894, presentă conspectulă membrilor Asociațiunei, cari aũ solvită tacsele în lunile Iuliu-Septembrie 1894, în sumă totală de: 2735 fl. 42 cr.

— Spre scire, având a se transpune redacțiunei organului Asociațiunei, spre publicare.

Nr. 194/401. Funcționarii Asociațiunei presentă particulariulă speseloră de călătorie la adunarea generală a Asociațiunei din anulă acesta, și anume pentru secretari și cassariu în sumă totală de: 47 fl. 10 cr.

— Se încuviințază și asemnază la cassă spre solvire.

Nr. 195/402 și 403. Tipografia archidieceșană din locă. cu datulă 24 Septembrie 1894. presentă contulă despre 226 fl. 68 cr. pentru tipariulă, învilitulă, broșarea și eșpedarea foii Asociațiunei pe ală III-lea pătrariu din anulă 1894, și contulă despre 60 fl. pentru tipărirea și broșarea raportului generală, a rațiociniului și programei pentru adunarea generală din anulă acesta.

— Spre scire, având a se transpune la cassă spre achitare.

Nr. 196/404. Direcțiunea școlei civile de fete, cu datulă 4 Octombrie a. c. arată, că la școla de fete a Asociațiunei, până la acelă dată, s'aũ inmatriculată 84 eleve, dintre cari 58 sunt adăpostite în internatulă școlei.

În cursulă complementară s'aũ immatriculată 10 eleve și în 1 Octombrie c. s'aũ începută prelegerile, din care incidentă rógă comitetulă să iee dispoșiunile necesare pentru susținerea acestui cursă și pro 1894/5, în specială să revină la cererea dșorei Maria Romană, de a fi numită și pro. 1894/5, pentru provederea lucrului

de mână în cursul complementar, pe lângă urcarea remunerațiunii dela 200 fl. la 300 fl.

Cu acel dat înainteză comunicatul dlui Dr. Corneliu Diaconovici, prezentat în 2 Octobree 1894, din care se vede, că d-șora Adela Diaconovici, numită profesora la șola de fete a Asociațiunii pentru provederea gimnasticeii pro 1894/5, este bolnavă și nu poate să ocupe postul oferit, din care motiv, dacă nu se mai poate aștepta, rogă comitetul să se îngrijescă de altă persoană pentru provederea gimnasticeii.

— Comunicările direcțiunii școlare servesc spre scire; cursul complementar se susține și pro 1894/5, angajându-se puterile ordinare dela șola civilă pentru provederea învățământului între marginile noului Regulament și plan de învățământ. Pentru limba și literatura germană, eventual și alte studii, se angagează dlă Dr. Vasilie Saftu, profesor seminarial; ear pentru lucrul de mână d-șora Maria Roman. Remunerațiunile însă vor fi ca și în trecut.

A îngrijă pentru provederea gimnasticeii în clasele civile, se încredințeză direcțiunii școlare.

Nr. 197/357 și 358. Dlă Augustin Vicașiu, protopop în Hidig, cu datul 6 Septembrie a. c. transpune 5 fl. pentru fondul „George Barițiu” cu lista Nr. 279; ear dlă Dr. Paul Tanco, transpune cu datul 8 Septembrie a. c., 50 fl. votați de adunarea generală din 25 Martiu a. c., a societății de împrumut din Năseud „Aurora”, tot pentru fondul „George Barițiu”.

— Spre scire cu mulțemită, pe lângă observarea, că suma de 55 fl. s'a transpus la fondul „George Barițiu”, ear consemnarea contribuțiilor la redacțiunea „Transilvaniei” spre publicare.

Nr. 198/. La propunerea dlui Partenie Cosma,

— Biroulă primesce însărcinarea, a veni cu propunere în privința escrierei concurselor literare din fondurile Asociațiunii.

Nr. 199/. Cu privire la fundațiunea „Dr. Ioan Moga”,

— Oficiulă de cassă ală Asociațiunii primesce însărcinarea, a veni cu propunere pentru punerea în lucrare a acestei fundațiuni.

Nr. 200. Pentru verificarea procesului verbală.

— Se designeză membrii: I. Hannia, Z. Boiu și P. Cosma. Ședința se încheiă.

D. u. s.

Dr. Harion Pușcariu m. p.,
v.-președinte.

Dr. Vasile Bologa m. p.,
secret. II.

S'a verificat. Sibiu, 9 Octobree 1894.

I. Hannia m. p.

P. Cosma m. p.

Z. Boiu m. p.